

وظیفه فیلسوف "خواهش و دعوت" است

دکتر مجتهدی با اشاره به نظر کانت، تنها وظیفه فیلسوف را برخلاف حقوقدان "خواهش و دعوت" دانست و گفت: حق دانستن مانند حق حیات ارزش دارد و ما نباید خوشحال باشیم که فرزندانمان مرفه هستند یا می‌شوند، بلکه باید موقعی خوشحال شویم که فرزندانمان دانا شوند و این فلسفه است.

دکتر مجتهدی با اشاره به نظر کانت، تنها وظیفه فیلسوف را برخلاف حقوقدان "خواهش و دعوت" دانست و گفت: حق دانستن مانند حق حیات ارزش دارد و ما نباید خوشحال باشیم که فرزندانمان مرفه هستند یا می‌شوند، بلکه باید موقعی خوشحال شویم که فرزندانمان دانا شوند و این فلسفه است.

در نشست دومین روز از همایش "روز جهانی فلسفه" که دوشنبه اول آذر در کتابخانه ملی ایران برگزار شد، دکتر کریم مجتهدی، آندره اسمیرونف از روسیه، ویلفرد هاجز از انگلستان و فرهاد الدریسی از تونس به ارائه مقاله پرداختند.

دکتر مجتهدی در ابتدای این نشست به مسئله نظر و عمل اشاره کرد و گفت: به ظاهر نظر مقدم بر عمل است و عمل بی‌فکر یک فعالیت زیستی است، چه در روانشناسی کودک و چه در علوم انسان‌شناسی با عمل است. روانشناسانی چون ژان پیازه به ما نشان می‌دهند که کودک در ابتدا فعالیت حسی و حرکتی دارد و نزدیک 14 ماهگی اولین تصورات که تنها تصویر است را دارد و کم کم حالت انتزاعی پیدا می‌کند.

این استاد فلسفه افزود: در انسان‌شناسی نیز به ما گفته می‌شود که انسان اولیه فقط فعالیت یدی و هوش عملی داشته و هوش انتزاعی را طی قرن‌ها به مرور کسب و همین فعالیت یدی او کم کم به ذهن او منتقل شده است. تمام اینها به ما نشان می‌دهد که در سیر تحول انسان به مرور ذهنیت آن رشد کرده و به همین دلیل در دوران باستان در یونان حتی قبل از ارسطو انسان را حیوان ناطق نامیدند.

وی با بیان اینکه این مسئله نشان می‌دهد نظر در واقع تمرکز ذهن است، افزود: در واقع تئوریات تمرکز ذهن است و این نشان می‌دهد عمل، عمل خاصی است. عمل اگر مطابق با نظر نباشد عمل نیست و یونانی‌ها معرفت سطحی را از معرفت عقلی جدا می‌کردند و فعالیت ظاهری را عمل نمی‌دانستند بلکه عملی را اصل می‌دانستند که مطابق یک تدبیر ذهنی باشد.

این استاد فلسفه تأکید کرد: در ایران نیز این چنین است. ما می‌گوییم نظر بدون عمل فایده ندارد، اما آیا هیچ فکر کرده‌ایم عمل بدون نظر چه معنا و چه خطرانی می‌تواند باشد. همه چیز را بر اساس عقل چشم نبینیم چرا که تفکر اصل است.

دکتر مجتهدی تأکید کرد: آنچه در میان مردمسالاری آتن جلوه می‌کند، حقیقت نیست بلکه قدرت است، اما سقراط در این مبارزه نمی‌خواهد عمل را دست کم بگیرد بلکه می‌خواهد عمل را در جایگاه اصلی خود قرار داده و کاربرد را تعریف عقلی کند.

وی با بیان اینکه تفکر و ترویج آن ما را به سرانجام می‌رساند تأکید کرد: عمل جاهلانه ما را به جایی نمی‌رساند و فلسفه هنوز چه در علوم و چه در صنعت و چه در آموزش حرف اصلی را می‌زند.

این استاد فلسفه با طرح این سؤال که با این شرایط وظیفه فیلسوف چیست، گفت: در نظر دکارت جنگ میان دانشکده‌ها در واقع اختلاف میان متخصصان علم حقوق و فلسفه است. حقوقدان در این جریان انسانی می‌تواند چه به لحاظ نظری و چه به لحاظ عملی قانون را جلوی انسان بگذارد، اما حق طبیعی فیلسوف چیست، تنها وظیفه فیلسوف در طول تاریخ "خواهش و دعوت" است و نمی‌تواند دستور بدهد.

دکتر مجتهدی در پایان تأکید کرد: حق حیات همان اندازه ارزش دارد که حق دانستن و آموزش. ما نباید خوشحال باشیم که فرزندانمان مرفه هستند یا می‌شوند، بلکه باید موقعی خوشحال شویم که فرزندانمان دانا شوند و این فلسفه است.